

РЕШЕНИЕ

№ 416

гр. София , 22.04.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 10-ТИ ГРАЖДАНСКИ в публично заседание на деветнадесети март, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател:	Цветко Лазаров
Членове:	Ралица Димитрова Димитър Мирчев

като разгледа докладваното от Цветко Лазаров Въззивно гражданско дело № 20201000502189 по описа за 2020 година

Производството е по реда на чл. 258 – чл. 273 от ГПК.

С решение № 1135 от 11.02.2020 г., постановено по гр.д. № 13306/2017 г. от Софийски градски съд, ответникът - Прокуратурата на Република България е осъден да заплати на Я. Н. Я., ЕГН *****, на основание чл. 2, ал. 1, т. 3, предл. второ от ЗОДОВ и чл. 86, ал. 1 от ЗЗД, сумата от 7 000 /седем хиляди/, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, вследствие от незаконно повдигнато обвинение по ДП № 2/2010 г. по описа на ОСлС Кърджали, за престъпление по чл. 321а., ал. 2, т. 1 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 26, ал. 1 от НК, което на 25.10.2012 г. е прекратено, на основание чл. 243, ал. 1, т. 1 във вр. чл. 24, ал. 1, т. 1 от НПК, ведно със законната лихва, считано от 17.10.2014 г., като е отхвърлил главния иск, за разликата над уважения /7 000 лв./ до пълния предявен размер от 50 000 лв. и акцесорния иск за лихви, за периода от 25.10.2012 г. до 16.10.2014 г.

Първоинстанционният съд с посоченото решение е осъдил ответника - Прокуратурата на Република България да заплати на Я. Н. Я., ЕГН *****, на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК във вр. с чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ, деловодни разноски, в размер на сумата от 10 /десет/ лева.

Решението на първоинстанционния съд се обжалва от ищеца Я. Н. Я., ЕГН ***** в частта, в която предявеният иск, имащ за предмет обезщетяване на претърпените неимуществени вреди е отхвърлен, за разликата над уважения /7 000 лв./ до пълния предявен размер, с доводи за неправилност, поради необоснованост и допуснато нарушение на материалния закон.

Жалбоподателят твърди, че присъденото обезщетение е занижено по размер и не съответства на действително претърпените неимуществени вреди от незаконното обвинение за престъплението по чл. 321а. от НК.

Твърди също, че решението на съда е неправилно и в частта, в която е отхвърлен акцесорния иск за лихви, за периода 25.10.2012 г. – 16.10.2014 г.

Моли въззивния съд да отмени решението в обжалваната част и вместо това да осъди ответника да заплати допълнително обезщетение за претърпените неимуществени вреди до пълния размер на предявения иск, ведно с законната лихва, считано от 25.10.2012 г.

Решението на първоинстанционния съд в осъдителната част се обжалва от ответника – Прокуратурата на Р. България с доводи за неправилност, поради необоснованост, допуснато нарушение на материалния закон и на съдопроизводствените правила.

Жалбоподателят поддържа, че ищецът не е претърпял неимуществени вреди от наказателно преследване, поради което моли въззивния съд да отмени първоинстанционното решение в осъдителната част и вместо това да отхвърли изцяло предявените искове.

При условията на евентуалност моли въззивния съд да присъди обезщетение в по-нисък размер, което да е съобразено с критериите на съдебната практика за справедливост и обстоятелствата по делото.

Софийски апелативен съд, след като обсъди доводите на страните и събраните по делото доказателства, установи следното:

Въззивните жалби са допустими, тъй като са подадени в срока по чл. 259, ал. 1 от ГПК от надлежни страни срещу валиден и допустим съдебен акт, подлежащ на обжалване по посочения процесуален ред.

При преценката за основателността на всяка една от жалбите, съдът взе предвид следното:

Ищецът – Я. Н. Я., ЕГН ***** е предявил против Прокуратурата на Република България иск с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ и иск по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД.

Ищецът твърди в обстоятелствената част на исковата молба, че на 27.05.2010 г. в гр. Кърджали е бил задържан за срок от 24 часа със заповед рег. № 110/27.05.2010 г. по ЗМВР за участие в група, извършваща незаконна охранителна дейност. Непоредствено след това, в негово присъствие извършено претърсване в дома на родителите му и на личния му автомобил, както и личен обиск.

С постановление от 28.05.2010 г. на следовател в Окръжна следствена служба Кърджали е бил привлечен в процесуалното качество на обвиняем за извършено престъпление от чл. 321а., ал. 2 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 26, ал. 1 от НК.

Взета му била мярка за неотклонение „задържане под стража“ за срок от 72 часа.

С определение № 456/31.05.2010 г., постановено от Окръжен съд Кърджали е била взета мярка за неотклонение „задържане под стража“, което е било обжалвано и потвърдено от Апелативен съд Пловдив.

С определение от 13.07.2010 г., постановено по ч.н.д. № 319/2010 г. от Апелативен съд Пловдив и изменена мярката за неотклонение от „задържане под стража“ в по-леката „домашен арест“.

С постановление от 03.12.2010 г. на прокурор в Окръжна прокуратура Кърджали наказателното производство срещу него било прекратено, на

основание чл. 24, ал. 1, т. 1 от НПК и била отменена взетата мярка – „домашен арест“.

С постановление от 11.07.2011 г. на Апелативна прокуратура – Пловдив е отменено постановлението за прекратяване на наказателното производство и делото е върнато на Окръжна прокуратура Кърджали за изпълнение на указанията.

С постановление от 25.10.2012 г. на прокурор при Окръжна прокуратура Кърджали повторно е прекратено воденото срещу него наказателното производство, на основание чл. 243, ал. 1, т. 1 във вр. с чл. 24, ал. 1, т. 1 от НПК.

Ищецът твърди още, че наказателното преследване е било оповестено в средствата за масова информация и допълнително е повлияло негативно върху неговото физическо и психическо здраве, уронило е неговото добро име в обществото и в професионалната му среда, като служител на МВР.

С предявените иски поискал ответникът да му заплати обезщетение за претърпените неимуществени вреди, в размер на сумата от 50 000 лева, ведно със законната лихва, считано от 05.08.2017 г.

Поискал да му се присъдят направените деловодни разноски.

Ответникът – Прокуратурата на Р. България подал отговор на исковата молба /л. 20/, с който оспорил допустимостта предявените иски и поискал производството да бъде прекратено, а при условията на евентуалност оспорил тяхната основателност и поискал да се отхвърлят с доводи, че ищецът не е претърпял неимуществени вреди от воденото наказателно преследване.

По отношение на акцесорния иск за лихви направил възражение за частично изтекла 3-годишна погасителна давност.

От фактическа страна:

От приложените по делото писмени доказателства се установява, че ищецът на 27.05.2010 г., в гр. Кърджали е бил задържан за срок от 24 часа със заповед по ЗМВР, за участие в група, извършваща незаконна охранителна дейност.

С постановление от 28.05.2010 г. на следовател в Окръжна следствена служба Кърджали е бил привлечен в процесуалното качество на обвиняем за извършено престъпление от чл. 321а., ал. 2 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 26, ал. 1 от НК.

Първоначално му е била взета мярка за неотклонение „задържане под стража“, за срок от 72 часа.

С определение № 456/31.05.2010 г., постановено от Окръжен съд Кърджали му е била взета постоянна мярка за неотклонение „задържане под стража“, което определение е било обжалвано и потвърдено от Апелативен съд Пловдив.

С определение от 13.07.2010 г., постановено по ч.н.д. № 319/2010 г. от Апелативен съд Пловдив и изменена мярката за неотклонение от „задържане под стража“ в по-леката „домашен арест“.

С постановление от 03.12.2010 г. на прокурор в Окръжна прокуратура Кърджали наказателното производство срещу него било прекратено, на основание чл. 24, ал. 1, т. 1 от НПК и е била отменена мярката за неотклонение „домашен арест“.

С постановление от 11.07.2011 г. на прокурор в Апелативна прокуратура Пловдив е отменено постановлението за прекратяване на наказателното производство и делото е върнато на Окръжна прокуратура Кърджали за допълнително разследване.

С постановление от 25.10.2012 г. на прокурор при Окръжна прокуратура Кърджали повторно е прекратено наказателното производство срещу него, на основание чл. 243, ал. 1, т. 1 във вр. с чл. 24, ал. 1, т. 1 от НПК.

Наказателното прелюдване по посоченото досъдебно производство е било предмет на медийни публикации, като в статиите трите имена на ищеца /собствено, бащино и фамилно/ изобщо не са били посочени, а в три публикации е посочен като „Я. Н. или като Я. Н.“

В първата инстанция са разпитани свидетели за претърпените от ищеца неимуществени вреди от наказателното преследване.

От правна страна:

Предметът на въззивното производство е очертан с подадените от ищеца и от ответника въззивни жалби, като спорът се концентрира до размера на обезщетението за претърпените от ищеца неимуществени и имуществени вреди и началната дата, считано от която следва да се начисли законната лихва върху обезщетенето.

По главния иск с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ:

Съгласно разпоредбата на чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ, държавата отговоря за вредите, причинени на граждани от органите на дознанието, следствието, прокуратурата и съда от незаконно обвинение в извършено престъпление, ако лицето бъде оправдано или ако образуваното наказателно производство бъде прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето или че извършеното деяние не е престъпление, или поради това, че наказателното производство е образувано, след като наказателното преследване е погасено по давност или деянието е амнистирано.

В разглеждания случай ищецът е бил обвинен в извършването на престъпление по чл. 321а., ал. 2 във вр. ал. 1 във вр. с чл. 26, ал. 1 от НК, за което е било предвидено наказание лишаване от свобода до пет години, т.е. то не е тежко по смисъла на чл. 93, т. 7 от НК.

По отношение на ищеца за периода от 27.05.2010 г. до 13.07.2010 г., е изпълнявана мярка за неотклонение „задържане под стража“, а след това до 03.12.2010 г. е изпълнявана мярка за неотклонение „домашен арест“.

Наказателното преследване е продължило от 27.05.2010 г. до 03.12.2010 г. и след това за периода от 11.07.2011 г. до 25.10.2012 г.

Във втория период на наказателното преследване по отношение на ищеца не са извършени процесуални и процесуално-следствени действия, не е била взета мярка за неотклонение, а през целия период на наказателно преследване по отношение на ищеца не е била наложена мярка за процесуална принуда – „забрана да напуска пределите на страната без разрешение на прокурора“.

Наказателното преследване по посоченото досъдебно производство е било предмет на медийни публикации, като в статиите трите имена на ищеца /собствено, бащино и фамилно/ изобщо не са били посочени, а в три публикации е посочен като „Я. Н. или като Я. Н.“, което не идентифицира неговата личност в обществото.

Наказателното преследване се е осъществило единствено в досъдебната фаза, в която единствено прокурорът е осъществявал функциите по ръководство и решаване.

Осъществяването на посочените процесуални функции от прокурора обосновава качеството на надлежен ответник по настоящото дело на Прокуратурата на Р. България, който дължи обезщетение за всички вреди /имуществени и неимуществени/, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо, дали са причинени виновно от длъжностното лице.

В разглежданият случай претърпените от ищеца неимуществени вреди следва да се определят съгласно разпоредбата на чл. 52 от ЗЗД, към който препраща параграф 1 от Заключителните разпоредби на ЗОДОВ.

Съгласно чл. 52 от ЗЗД, обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост, съобразно критериите на съдебната практика, установени с ППВС № 4/1968 г. и конкретните данни по делото, а те са:

- възрастта на ищеца, неговото обществено положение и образование;
- на ищеца е било повдигнато обвинение само за едно извършено престъпление, което не е тежко по смисъла на чл. 93, т. 7 от НК;
- продължителността на наказателното преследване, в който по отношение на ищеца са били извършвани процесуални и процесуално-следствени действия е около шест месеца, т.е. в първия период на наказателно преследване, а във втория период по отношение на него не са извършени процесуални и процесуално - следствени действия, както и не е била взета мярка за неотклонение;
- по отношение на ищеца е била взета мярка за неотклонение „задържане под стража“, за срок от 48 дни и мярка „домашен арест“, за срок от 112 дни;
- по отношение на ищеца не е била взета мярка за процесуална принуда „забрана да напуска пределите на Р. България без разрешение на прокурора или на съда“;
- наказателното преследване е било предмет на медийно отразяване, но използваната техника не е довела до идентификацията на ищеца и на другите лица, срещу които е водено наказателното преследване с изключение на един от групата лица - З. К.;
- претърпените неимуществени вреди, които е претърпял ищеца са обичайните за всяко едно незаконно преследване за извършено престъпление, което не е тежко по смисъла на НК и не е довело до трайни и необратими последици за неговото физическо и психическо здраве.

Въззивният съд намира, че с оглед на тези конкретни данни, справедливото обезщетение за претърпените неимуществени вреди, на което има право ищецът, вследствие на незаконното обвинение, възлиза на сумата

от 2 000 /две хиляди/ лева, който размер удовлетворява обществения критерий за справедливост при съществуващите в страната обществено - икономически условия на живот.

Предявеният иск, имащ за предмет обезщетяване на претърпените неимуществени вреди от наказателното преследване е основателен до посочения размер – 2 000 лв. и подлежи на отхвърляне до пълния предявен размер от 50 000 лв.

По акцесорния иск с правно основание чл. 86, ал. 1 от ЗЗД.

Началният момент на забавата и на погасителната давност за главните искове и за акцесорния иск, съгласно т. 4 на Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. по тълк. гр.д. № 3/2004 г., ОСГК на ВКС е денят, в който е прекратено наказателното преследване или е влязла в сила постановената от наказателния съд оправдателна присъда.

В случая, наказателното преследване е било окончателно прекратено на 25.10.2012 г., а исковата молба е била подадена в канцеларията на съда на 17.10.2017., поради което е основателно направено от ответника възражение за часточно изтекла погасителна давност, поради което акцесорния иск подлежи на отхвърляне, за периода от 25.10.2012 г. до 16.10.2014 г..

Ответникът дължи законната лихва върху обезщетението, считано от 17.10.2014 г.

С оглед на изложеното от двете въззивни жалби, частично основателна е само въззивната жалба, подадена от ответника, поради което следва:

- да се отмени решението на първоинстанционния съд в частта, в която е осъдил ответника да заплати на ищеца, на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ и на основание чл. 86, ал. 1 от ЗЗД, обезщетение за претърпени неимуществени вреди, ведно със законната лихва от 17.10.2014 г., за разликата над сумата от 2 000 /две хиляди/ лева до размер на сумата от 7 000 /седем хиляди/ лева и вместо това да се отхвърли главния иск в тази част;

- да се потвърди решението на първоинстанционния съд в частта, в която е отхвърлил предявения от ищеца главен иск, за разликата над сумата от 7 000 лева до пълния предявен размер от 50 000 лева, както и в частта, в която е отхвърлил акцесорния иск за присъждане на законната лихва върху обезщетението, за периода от 25.10.2012 г. до 16.10.2014 г.

- да се отмени решението на първоинстанционния съд в частта, в която е осъдил ответника да заплати на ищеца деловодни разноски, за разлика над сумата от 0.40 /нула лева и четиридесет ст./ лева;

По тези съображения, Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 1135 от 11.02.2020 г., постановено по гр.д. № 13306/2017 г. от Софийски градски съд в **ЧАСТТА**, в която ответникът - Прокуратурата на Република България е осъден да заплати на Я. Н. Я., ЕГН *****, на основание чл. 2, ал. 1, т. 3, предл. второ от ЗОДОВ и чл. 86, ал. 1 от ЗЗД, обезщетение за претърпени неимуществени вреди, вследствие от незаконно повдигнато обвинение по ДП № 2/2010 г. по описа на ОСЛС Кърджали, за престъпление по чл. 321а., ал. 2, т. 1 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 26, ал. 1 от НК, което на 25.10.2012 г. е прекратено, на основание чл. 243, ал. 1, т. 1 във вр. чл. 24, ал. 1, т. 1 от НПК, ведно със законната лихва, считано от 17.10.2014 г., за разликата над сумата от 2 000 /две хиляди/ лева до размер на сумата от 7 000 /седем хиляди/ лева и **вместо това ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ предявения от Я. Н. Я., ЕГН ***** против

Прокуратурата на Република България, иск с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3, предл. второ от ЗОДОВ, имащ за предмет обезщетяване на претърпени неимуществени вреди, вследствие от незаконно повдигнато обвинение по ДП № 2/2010 г. по описа на ОСлС Кърджали, за престъпление по чл. 321а., ал. 2, т. 1 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 26, ал. 1 от НК, което на 25.10.2012 г. е прекратено, на основание чл. 243, ал. 1, т. 1 във вр. чл. 24, ал. 1, т. 1 от НПК, ведно със законната лихва, считано от 17.10.2014 г., за разликата над сумата от 2 000 /две хиляди/ лева до размер на сумата от 7 000 /седем хиляди/ лева.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 1135 от 11.02.2020 г., постановено по гр.д. № 13306/2017 г. от Софийски градски съд в **ЧАСТТА**, в която е отхвърлил главния иск, за разликата над уважения /7 000 лв./ до пълния предявен размер от 50 000 лв. и в **ЧАСТТА**, в която е отхвърлил акцесорния иск за лихви, за периода от 25.10.2012 г. до 16.10.2014 г.

ОТМЕНЯ решение № 1135 от 11.02.2020 г., постановено по гр.д. № 13306/2017 г. от Софийски градски съд в **ЧАСТТА**, в която е осъдил ответника - Прокуратурата на Република България да заплати на Я. Н. Я., ЕГН *****, на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК във вр. с чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ, деловодни разноски, за разликата над сумата от 0.40 /нула лева и четеридесет ст./ лева до размер на сумата от 10 /десет/ лева.

Решението може да са обжалва от страните пред ВКС на Р. България, в едномесечен срок от връчването му, при наличието на предпоставките по чл. 280, ал. 1 и ал. 2 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____